

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenšil pondeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/l. — Telefon št. 213

Brzovjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marjln trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnimen vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Treba bo govoriti jasneje!

Gregor gluhi je na ulio, Gregor gluhi je na obe, ker najbolje sam on ve — tako tudi »Slovenec«. Če reče eno, sliši drugo in odgovarja tretje. — Pred nekaj časa je silno razburjeno odgovarjal na očitane: »zakaj se Slovenci med vojno niso uprli? — Toda tega očitaja ni izrekel še nikdo. Zlasti ni nikdo kaj takega pričakoval od slovenske ljudske stranke. Bilo bi v resnici blazno, ako bi ob izbruhu vojne uredniki »Slovenca« šli v šenklašč bit plat zvona, kaplani pa na čelu upornih bataljonov kmečke vojske stopili na barikade. »Slovenec« ima prav, če pravi, da bi to bila blaznost. Tega tudi nikdo ni pričakoval in nikdo ne očita. »V takratnih razmerah je bil mogoč le pasivni odpor, pasivna resistenca« — piše dalje »Slovenec«. — Mi pa rečemo, da je tudi pasivni odpor bil mogoč samo v zelo majhnem obsegu. Nekateri Slovenci so ga res izvajali, toda ne pristaši slovenske ljudske stranke. A tudi tega nikdo ne zameri in nikdo ne očita. Mi smo jako širokogrudni in popolnoma razumemo položaj in razpoloženje, ki je takrat vladalo med Slovenci. Mi popolnoma razumemo, da je velika večina Slovencev bila vneto avstrijskega mišljenja, ter je mislila, da mora vse storiti in vse žrtvovati, da Avstriji dopomore do zmage. Vse, kar se je takrat pisalo v »Slovenec« in drugim časopisju, vse, kar se je govorilo javno po shodih in zasebnih, vse kar se je delalo — ni bilo samo laž in hinavščina. Marsikaj se je godilo iz »strahopetljivosti in srbosti« — kakor se je izraževal ranjki Janez Bleiweis, toda večina je bilo odrito — srčnost in resnično navdušenje. A tudi tega ni Slovenec nikdo zameril in nikdo očital. Nikdo ni tako blazen, da bi očital Slovincem, zakaj se niso uprli Avstriji, nikdo tudi ne očita, zakaj niso stali pasivnega odpora, ne zamerimo tudi, ako so bili ivstrijsko patrijotičnega mišljenja.

Toda preko vsega tega se je godilo marsikaj, kar ni bilo ne krščansko, ne pošteno, ne pametno in tudi ne utemeljeno v avstrijskem patrijotičnem duhu. Vse ono grdo psovanje, otročje in neumno bahanje, bedasto navduševanje, ogabno klečeplazenje gotovo ni bilo ne potrebno, ne častno, ne koristno. Pesmica »s kanoni vas pozdravimo, vi Srbi... in prestol vam operemo krtačami« je dobila žalostno lavo — a to nezasluzeno in po krivici. V Ljubljani se je v onih letih pisalo in tiskalo stotine in stotine stvari, ki so bile še veliko bolj podile in nekrščanske. Nikdo ne očita, da ni bilo odpora ali celo upora, nikdo tudi ne zameri avstrijskantsva, očitamo samo, kar se je godilo vrhu tega in preko tega, brez potrebe in brez koristi, na smrato in škodo slovenstva.

Bilo je pričakovati in bilo bi popolnoma v redu, ako bi se po vojni osnovala neka sodnija, ki bi preiskovala vse te zadeve. Francozi so z največjo strogošjo sodili vsacega, kdor je izkazoval prijateljstvo sovražniku in Francozi so jako pametni in politični ljudje. Pri nas se je pa v neki splošni pijanosti vrzel plašč pozabljivosti čez vse. Gotovo je umestna največja širokogrudnost in prizanesljivost, toda to, kar se je zgodilo pri nas, ni koristno ne za državo, ne za javnost, ne za posameznika. Kar se je opustilo, še ni popolnoma zamujeno. Naj bi se osnovala neke posebne komisije, ki bi preiskovale delovanje posameznikov med vojno in dale možnost, da se ljudje, ki so se med vojno preveč umazali in delali proti nam mnogo več, kakor je bilo opravičljivo z avstrijskega stališča, uklonijo iz javnosti, posamezniki pa, ki so napadeni po nedolžnem, zamorejo braniti.

Naj torej »Slovenec« stvari ne preobrača in se ne dela, kakor da je naglušljiv in napačno razume. Sicer bo treba govoriti jasneje in glasneje in odmev, katerega bo on izzval s svojim pisanjem, bo imel lahko mogoče težke posledice. Kar mu je bilo svobodno med vojno, mu ne sme biti več svobodno danes.

BOLGARSKA DELEGACIJA V DRUŠTVU NARODOV.

Sofija, 12. avg. (K) Vlada je imenovala zun. min. Kalova, biv. min. Mofova in poslanika Radeva za člane delegac. na zborovnju Društva narodov.

Važne izjave ministra za trgovino in industrijo.

Za izboljšanje naše valute. Regulacija izvozne carine. — Ljubljanski velesejm.

Beograd, 13. avgusta. (Z) Danes predpoldne je minister za trgovino in industrijo g. dr. Kojić sprejel novinarje in jim dal izjave o poslih svojega resorsta.

Med drugim je rekel to-le: Na osnovi načrta splošne carinske tarife bomo poleg konvencije, ki smo jo sklenili s Poljsko, sklenili konvencije tudi z Italijo, Češkoslovaško in Francijo. Trgovinsko politiko hočem popraviti. Deloval bom skupno z ministrstvom za poljedelstvo za povzdigo pridobitnosti, da pridemo do aktivne mednarodne plačilne bilance, od čegar zavisli gospodarski del valutnega problema. Da to dosežemo, so potrebni trije elementi: izvozni krediti, transportna sredstva in regulacija izvozne carine. Kredit od 150 milijonov, ki ga je izposloval g. Janković od Narodne banke, je treba povečati. V sporazumu z ministrom za promet si bomo iz inozemstva izposodili transportna sredstva za izvoz, posebno za pšenico, ki je prav dobro obrodila. Da bomo mogli konkurirati s prekooceansko pšenico, bomo morali znižati izvozno carino. Plasiranje naših sliv v

inozemstvu se nahaja v kritični fazi, ker so nam nesolidni tuji izvozniki pokvarili trg. Vrše se posvetovanja z izvozniki, da naše slive plasiramo v Ameriki, odkoder imamo poročilo, da se po naših slivah povprašuje. Pobri-gati se hočemo, da se naša domača industrija dovolj favorizira.

Sem za načelo protekcionizma in za konkurenco naših proizvodov v inozemstvu. Da je naša domača industrija za to sposobna, dokazuje novosadski sejem, zagrebški zbor in ljubljanski velesejem. Tudi sem za uvoz sigurnega kapitala, ki naj bi se plasiral v trgovinske in industrijske namene in kateri naj bi stal pod kontrolo države. Gledal bom, da bo ministrstvo trgovine in industrije zbralo v polni meri vse podatke na polju bankarstva. V zvezi z afero Balkanske banke bom odredil, da se pregledajo vse banke. Če se pri pregledu ugotovi, da je poslovanje posameznih bank pravilno, bom sam demantiral neosnovane vesti v naših časopisih, ki gredo za tem, da vodijo lažljivo kampanjo. Zato sem naročil tudi, da se preišče slučaj z Jadransko banko.

Kaj je s Stjepanom Radićem?

Fantastične vesti o Radićevem potovanju.

Beograd, 13. avgusta. (Z) Današnja »Politika« poroča, da se je Radić vrnil v Zagreb in da je imel zborovanje. Radićali so to vest sprejeli z začudenjem. Neki radikalni minister je rekel, da je Radić kaj mogoč z lah-koto odpotovati v inozemstvo, ne veruje pa, da bi se mogel prav tako lahko tudi vrniti. Danes dopoldne še ni bilo uradnega potrdila o tem, da bi se bil Radić vrnil z Dunaja, kjer so ga tudi fotografirali. Obsirno poročilo o njegovem bivanju na Dunaju, kakor tudi njegova fotografija se nahaja pri g. ministru za notranje zadeve. V krogih, ki se morejo smatrati za dobro informirane, trde, da Radićevo bivanje na Dunaju osvetljuje njegove zveze z neprijatelji naše države in da se bo glede tega uvidla kazenska preiskava.

Zagreb, 13. avgusta. (Z) Današnji »Večer« prinaša naslednjo fantastično vest iz Sarajeva, v kateri javlja neki očividec, da je 6. avgusta videl Radića v Skoplju, kjer je imel nekaj

posvetovanj. Drugi dan je izvedel od nekega prijatelja, da je Radić imel posvetovanja z delegati iz vse Makedonije, severne Srbije in Novega Pazarija. Bilo je prisotnih 40 delegatov. Pri teh posvetovanjih se je določil načrt dela v vseh krajih in način organizacije tako, kakor ta obstoja na Hrvatskem. Radić je nato iz Skoplja odšel v sprenistvo nekaj oseb proti Nišu, od-tod v Sofijo, v Bukarešto, Budimpešto in London, odkoder se preko Rima povrne v Zagreb. V vsakem tem mest je imel oziroma bo imel sestanke s politiki, v Londonu pa bi se imel sestati s poslanikom ameriške Unije.

Zagreb, 13. avgusta. (Z) Iz vrst vodstva Radićeve stranke se doznava, da je Radić zelo plašljive narave. On je utekel v inozemstvo iz strahu, da bi Hanaovci ne izvršili nanj atentata. Za ta njegov beg je baje znala samo Radićeva družina in Milan Grčić ter nekateri njegovi najbolj zanesljivi ljudje.

Veličasten pogreb Vatroslava Jagića.

Zagreb, 13. avgusta. (Z) Včeraj je bil v Varaždinu pogreb dr. Vatroslava Jagića. Ob 11. predpoldne so dvignili truplo iz gledališkega foyerja, kjer je ležalo na odru. Foyer mestnega gledišča v I. nadstropju je bil popolnoma zastrt v črno in okrašen z venci, z druge strani stopnišča je bil napolnjen z nebrojnimi venci, ki so jih položile razne korporacije, prijatelji, učenci itd. Celo mesto je bilo zavito v črno. Ob 11. se je celo mesto zbralo okoli gledališča. Pogreb je vodil nadškof dr. Bauer. Medtem, ko so prenesli krsto na voz, so se zbrali na balkonu gledališča zastopniki oblasti, korporacij in raznih inštitucij. Vlado je zastopal načelnik za notranje posle g. dr. Gojković.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Beograd, 13. avgusta. (B) Včeraj okrog poldneva je bila ministrska seja pod predsedstvom g. Trifunovića, ki je v odsotnosti g. Velizarja Jankovića zastopal predsednika vlade. Seja je bila kratka in so se je udeležili ministri, ki se nahajajo v Beogradu. Obravnava se je najnujnejše tekoče stvari in podana so bila poročila o položaju v državi.

Stolica za našo književnost v Kodanju

Kodanj, 13. avgusta. (B) Po hvalevrednem in energičnem zanimanju našega vicekonzula g. Tegnerja je univerza v Kodanju, ki obstoja že 500 let, ustanovila od prihodnjega šolskega leta naprej stolico za srbsko-hrvaški jezik in književnost in je izbran za profesorja dr. Darlgreen. Ta gospod je bival več let v naših krajih, pozna dobro naš jezik in je znan po svojih delih iz slovanske filologije.

SREZKA RADIKALNA KONFERENCA V PANČEVU.

Beograd, 13. avgusta. (B) Na srezki konferenci radikalov v Pančevu je imel minister za finance g. dr. Stojadinović ekspozice o mostu Beograd-Pančevu. Po mišljenju g. dr. Stojadinovića bo to eden izmed najlepših mostov v Evropi. Zgrajen bo na dve nadstropji. V spodnjem bo dvotirna železnica, zgornje nadstropje pa bo služilo za peški, vozni in tramvajski promet. Ves most bo stal štiri milijone dinarjev. Ministrski svet je razpravljal o enajstih ponudbah raznih nemških tvrdk za zgraditev mostu, a definitivno se še o tem ni odločalo. Rok za prijave ponudb je podaljšan, da bi se mogle preizkusiti ugodnosti poedinih ponudb in izbrati najboljšo. Most bo zgrajen do 1. 1926. Firma, ali firme, ki se potegujejo za zgradbo mostu, morajo položiti kavgio v dolarjih, a reparacijska komisija v Parizu bo skrbela za to, da se dobavi samo najboljši material.

Češkoslovaška in naša kraljevina.

Beograd, 13. avgusta. (B) »Politika« javlja v poročilu z Bleda o razgovoru svojega dopisnika s poslanikom češkoslovaške republike g. Šebo. Med drugim je g. poslanik rekel dopisniku: V zadnjem času se širijo v javnosti glasovi, da češka politika hoče pritis-kati na politiko kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. To je absolutno netočno. Ako Mala antanta mora v nekaterih vprašanjih odrediti svojega zadržanega delegata kot pregovornika z drugimi državami, se nam ne sme šteti v greh, ako se katerikrat želi, da bi bil ta delegat ravno Ceh, ker je treba pomisliti, da je v Ženevi v ekonomski komisiji Malo antanto zastopal Vaš delegat dr. Velizar Janković, potem v

Lausanni Vaš delegat g. Jovanović, ki je branil tudi češkoslovaške interese. Danes, ko razmere še niso urejene, ni treba iz vsake malenkosti napraviti mednarodnega vprašanja. Povodom vesti, da se v Pragi z zadovoljstvom gleda na Radićev pokret v Hrvatski, je rekel g. poslanik, da je v Češkoslovaški ena edina stranka, ki bi mogla simpatično gledati na Radićev pokret t. i. agrarna stranka, a tudi ona se ne strinja z njim. Z eno besedo ves češki narod ima devizo, da se ne meša v tuje stvari. Ves češki narod je globoko uverjen, da ima vaša država veliko bodočnost in da se bodo v njej sčasoma vse razlike izgladile.

Reforma našega šolstva.

Zagreb, 13. avgusta. (Z) Minister za prosveto g. Miša Trifunović, je izjavil novinarjem, da bo na jesen predložen narodni skupščini nov zakon o osnovnih šolah, o srednjih šolah in o univerzah. S sprejetjem teh zakonov bodo prestali veljati vsi dosedanja zakoni in dobili bomo en sam prosvetni sistem za celo državo. Da pridemo do popolne enakosti v naši državi, je potrebno, da se izenačijo prosvetni, šolski, tiskovni zakon itd. Določena je komisija, ki je sestavljena iz članov znanstvene akademije, iz univerzitetnih profesorjev, iz srednješolskih profesorjev, učiteljev, iz oseb iz pridobitnih krogov itd., ki bo v začetku prihodnjega leta začela z delom, da se izenači prosvetni sistem v vsej državi, ki bo obsegal vse

prosvetne institucije. Treba je voditi čisto in jasno prosvetno politiko. Najslabše so prosvetne prilike v Srbiji in Črni gori. Tem krajem je treba posvečati posebno pažnjo. Osnovale se bodo nove šole. Kar se tiče ponavljanih osnovnih šol, spadajo te v okvir osnovnih šol. Nove gimnazije se ne bodo otvarjale, če ne bodo izpolnjeni vsi potrebni zakoniti pogoji. Po novem zakonu o srednjih šolah sta predvidena v glavnem dva sistema, realni in gimnazijalni. Čisto humanističnih šol ne bo. Šolska centralizacija ne bo popolna, ker bo en del prosvete po ukinjenju pokrajinskih uprav prenešen na oblast. Kar se tiče za narodne manjšine, bodo te stale pod državnim nadzorstvom.

Sprememba režima v Nemčiji. Sestava vlade poverjena Stresemannu. Sestava „velike koalicije“?

Berlin, 12. avgusta. (K) Državni kancelar dr. Cuno je danes dopoldne prijavil državnemu predsedniku demisi-jo državnega kabineta. Državni predsednik si je po razgovoru z državnim kancelarjem najprej pridržal svojo odločitev in je v teku večera konfiriral z voditelji strank o nastalem položaju. V poznih večernih urah je povelil državni predsednik poslancu Stresemannu sestavo nove vlade. Stresemann je sprejel ta mandat in bo skušal na podlagi velike koalicije sestaviti vlado.

Berlin, 13. avgusta. (K) Kakor javlja »Montagspost« se bo nova vlada mogla najbrž še danes predstaviti državnemu zboru, četudi za sedaj še v nepopolni obliki. Gotovo je, da bo novi državni kancelar začasno opravljal tudi posle zunanje ministrstva in da je socialni demokrat dr. Hilferding določen za finančnega ministra.

Pariz, 13. avgusta. (B) Iz Berlina javljajo, da se je g. Stresemann začel posvetovati s predstavniki raznih strank in z uglednimi politiki. Izgleda, da za-sedba portfelja ministra za zunanjo politiko povzroča nekatere težkoče. V parlamentarnih krogih trde, da bo g. Stresemann prevzel mesto kancelarja

in ministra za zunanje zadeve, g. Hilferding ministrstvo za finance, Somann pa mesto ministra za notranje zadeve.

KOMUNISTIČNI FIASKO.

Berlin, 13. avgusta. (K) Včerašnji dan je potekel v Berlinu razer manjših kršitev javnega reda v splošnem mirno. Komunističnemu pozivu, da se vzporedi generalna stavka, se je od-zvala le mestna plinarna in charlotten-burška elektrarna. Promet v predmestju in na mestni železnici se je razvijal brez vsakih ovir.

DRŽAVNA BANKA.

Berlin, 13. avgusta. »Montagspost« javlja: Vse stranke velike koali-cije so sklenile, da sporoče direktoriju Državne banke željo, da se v vodstvu Državne banke izvrši izprememba.

POVIŠANJE ŽELEZNIŠKIH TARIFOV V NEMČIJI.

Beograd, 13. avgusta. (B) Naše ministrstvo za promet je obveščeno od konzulata v Berlinu, da je nemška vlada sklenila, da se od 22. avgusta povišajo železniški tarifi za 700 odstotkov. Povišanje bo veljalo tako za blago kakor tudi za potnike.

Reško vprašanje.

Sužak, 13. avgusta. (K) »Vedetta d'Italia« je prejela od svojega posebnega poročevalca iz Rima vest, da je paritetna komisija prekinila svoje delo, da tako nudi jugoslovnski delegaciji priliko, da ta zaprosi za nova navodila iz Beograda.

Beograd, 13. avgusta. (Z) S pristojnega mesta demantirajo vesti o prekinjenju dela paritetne komisije za rešitev reškega vprašanja. Eventuelni odhod predsednika naše delegacije iz tej komisiji dr. Ribača v Beograd ali v Evian-les-Bains ima samo značaj informiranja in sprejema novih navodil od g. Pašića.

Francija in reparacijski problem.

Pariz, 13. avgusta. (Agence Havas.) Listi razmotrivajo angleško noto in izjavljajo, da ji nedostaja logike in upravičenosti in da nikakor ni pripravna za to, da bi pospešila rešitev repa-racijskega vprašanja. Listi pravijo končno, da Francija ne more izpreme-niti svojega stališča. Francija mora še nadalje zasledovati politiko zastavščin.

Učiteljski kongres v Ljubljani.

Beograd, 13. avgusta. (Z) Včeraj je minister za prosveto sprejel novi glavni odbor učiteljskega udruženja, ki mu je predložil resolucije o gospodar-skem stanju učiteljstva, kakor so bile sklenjene na kongresu v Ljubljani. V tej resoluciji se med drugim zahteva, da se učiteljice glede plač popolnoma izenačijo z učitelji. Pri tej priliki so člani glavnega odbora g. ministra obvestili tudi o drugih sklepih kongresa v Ljubljani.

Pregled invalidov.

Beograd, 13. avgusta. (B) Minister za socialno politiko je določil posebno komisijo in že imenoval njene člane, ki bodo izvršili pregled invalidov v naslednjih mestih: v Beogradu, v Kragujevcu, v Nišu, v Skoplju, na Cetinju, v Mostaru, v Sarajevu, v Osijeku, v Zagrebu in v Ljubljani. Člani za ljubljansko komisijo so sledeči: dr. Jovan Milosavljević, sanitetni polkovnik, dr. Anton Breclj, zdravnik inspektor, Sibin Gaurić, predsednik prvostopnega sodišča v Leskovcu, in Nedeljković, pešadijski podpolkovnik.

Pismo iz Grške.

YZPOSTAVITEV BOLGARSKO-GRŠKIH DIPLOMATSKIH ODNOSAJEV.
— POSLANICA G. VENIZELOSA — NOTRANJE TEŽKOČE.

I. M. D.—č. Atene, 9. avgusta.

Zdi se, da so diplomatski stiki med Grško in Bolgarsko že s samim prihodom novega poslanika v Atene, g. Dorebafa, vzpostavljeni. Obe državi sta zažutili splošno potrebo dejanskega zblizanja in čim tesnejše kooperacije na go spodarskem polju. In kar je najlepše: bolgarska vlada je poverila s to misijo enega izmed svojih najboljših diplomatov. Novi bolgarski poslanik v Atenah je človek, ki pozna grške razmere tako dobro, kakor svojo domovino. G. Dorebafa je bil poprej generalni konzul v Jedrenju in v zadnjem času generalni tajnik v ministristvu zunanjih zadev. Ker je, kakor znano, bolgarska vlada v zadnjem času prav vidno pokazala Grški svojo naklonjenost, bo skušal novi poslanik po svojih močeh ustvarjati novo atmosfero iskrenih in srčnih odnošajev med obema državama.

G. Venizelos je izjavil dopisniku lista »Patris« v Lausanni, da je z rezultatom lausannskih konferenc popolnoma zadovoljen. »Toda — tako je izjavil stari diplomat — brez primernege dela reorganizacije grške vojske bi bili mirovni pogoji mnogo težji. Dasiravno je bila stvarna pomoč zaveznikov Jugoslovenov in drugih zaveznikov zelo dragocena in čeprav ne more nikdo dvomiti, da so si resnično želeli pravega miru, je vendarle treba priznati, da je storila grška vojska domovini veliko uslugo, ko je stopila reorganizirana na plan. Lausanski uspeh je delo revolucije. Vsa čast pa gre vladi in voditeljem vojske, ki so prav krepko podprli grško delegacijo v Lausanni. Mene samega, tako je nadaljeval g. Venizelos, je navdala moralna dolžnost, da vstanem proti ideji obnovitve sovražnega stanja v Mali Aziji, s katerim bi se najbaje popravile posledice našega poraza v ondnotnih pokrajinah. Kar se tiče notranje politike, je g. Venizelos naglašal, da bi bile potrebne že v kratkem času volitve. Dobro bi bilo, da pride čimprej do projektirane koalicije, ker bi na ta način prenehale vse notranje težave. Naposled je izjavil sivolasi grški premijer svoje mišljenje o bodoči zunanji politiki Grške: Balkanska in svetovna vojna sta rešili naša zunanje-politična vprašanja. Nekatera vprašanja dobro, druga zopet slabo, ali — kar je glavno — ti problemi so rešeni. Teritorialnih perspektiv ne moremo več imeti in jih tudi ne potrebujemo. Definitivni program naše zunanje politike bodi: vsakdanja težnja za čim tesnejšim zblizanjem z našimi zavezniki Jugosloveni in Romuni, pa tudi z Albanijo, s katero nas vežejo toliko skupni interesi. Pozabiti pa ne smemo niti naših bivših narodnih neprijateljev, Turške in Bolgarske. Le tedaj, če bomo znali skladati interese balkanskih narodov, se bo na tem delu sveta rodil resnični mir, ki bo služil obnovi in napredku.«

Kakor kažejo vsa znamenja, bodo parlamentarne volitve v Grški razpisane najbrže šele po ratifikaciji lausanskega miru. To se pa nikakor ne bo zgodilo pred mesecem decembrom. Kakor v Bolgarski, tako se je sedaj tudi v Grški pojavila tendenca, da se meščanske stranke tesno koalirajo v svrhu ojačenja svojih pozicij med narodom. Šef revolucionarjev, g. Kafandris, je izjavil pred par dnevi novinarjem, da se pogajanja glede sestave koalicije nadaljujejo, ali da za enkrat ni prišlo do nikakega definitivnega sklepa. Največji protivniki te možnosti pa so liberalci, njim na čelu član eksekutivnega odbora liberalne stranke, g. Kafandris. Njegova izjava v »Opinionu« je izzvala veliko senzacijo. Kafandris izjavlja, da je že pred tremi meseci pritisnil na revolucionarni odbor, da bi se čimprej razpisale volitve, ker je nastala živa potreba, da delajo stranke v cilju notranje pacifikacije, ki more edino ustvariti zupanje zaveznikov do Grške. Obenem je pristavil, da se liberalna stranka nikdar in pod nobenimi pogoji ne odreka svoji neodvisnosti. Ona se bori proti razkroju notranjosti ter proti izolaciji na zunan. Stranka ima slavno preteklost in prijetno bodočnost. Borili se bomo proti vsem, — je izjavil g. Kafandris — ki bodo prinašali v deželo anarhijo, nič manj pa proti onim, ki hočejo ovekovečiti notranjo krizo ter nas tako pognati v novo brezno.

Kafandrisova izjava je značilna v toliko, ker nudi kljub vsem lepim zagotovilom sliko liberalne dekadence. S tem liberalci niso prikrili dejstva, da se stranka faktično cepi. G. Venizelos je liberalcem dobro povedal, da je dejal, da so večina sami ekstremisti. Liberalci niso razumeli Venizelosovega nasveta, da potrebuje Grška danes tako vlado, ki bi odgovarjala današnji situaciji. Grški je potrebna vlada, ki bi jamčila za notranji red. Ali liberalna stranka te garancije ne more nuditi. Če pride v jeseni do parlamentarnih volitev, kar je za enkrat težko verjetno, se bo lahko videlo, kam pripelje destruktivna politika meščanskih strank, v katerih so osebne intrige na dnevnem redu. Liberalci se danes še protivijo kandidaturi g. Zaimisa, toda s časom se bodo morali prepričati, da njihova opozicija ne služi interesom domovine.

Zapiski.

SRAMOTA SLOV. ŽURNALISTIKE

Je neki listič, ki služi na ime »Murska straza« in ki se po krivici imenuje »glasilo obmejnih Slovencev«. Ta listič ki ga vzdržujejo klerikalci s prihranki svojih zapeljanih ovčic, piše v vsaki številki tako nesramno in podlo proti državi in njenim legalnim zastopnikom, da bi moralna državna oblast že davno uporabila določbe zakona o zaščiti države proti njegovemu »polnletju«, ki koplje v listu izbruhne svoje politične velenčnosti in državniške modrosti.

bil pri njem in sem ga začopatil za suknjič ter tako preprečil nesrečo.

Dospeli smo na majhno planoto, kjer je izpod tajačega se snega zuborela kristalno čista voda. Kot žejni jeleni smo planili po njej in se je napili dosita. Napolnili smo steklenice in zopet hiteli naprej za vodnikom. Jaz sem nekoliko zaostal. Zahotelo se mi je, da sem malo sam. Srce mi je močno bilo in pogledi so mi uhajali tja doli, kjer se je nahajala tedaj — ona, ki je mogoče tudi mislila name. Z nikomier nisem mogel govoriti o tem, saj me ne bi mogel nihče razumeti; ta ali oni bi se mogoče še celo norčeval iz mene.

Na zelenem, ravnem sedlu pred Medvedjim dolom so se ustavili in tam sem jih dohitel. Vesel sem bil, ko sem videl, da me sploh nihče ni pogrešil. Profesor je pogledal na karto in nato smo se začeli spuščati po peščenih melinah v globoko vsedlino Medvedjega dola. V globini sem utrgal par lepih encijanov in jih zataknil za kloboč.

Na drugi strani omenjene vrtine smo počivali. Samo 15 minut! Zdi se mi, da je profesor opazil, da so nekateri že godili, čes, da jim ne privoščijo nobenega počitka in da so zopet lačni.

Pozneje smo počivali samo še enkrat in tudi tokrat ne več kot 10 minut. Prvi in zadnji del pota je bil najlepši. Spočetka smo bili še čili in neutrujeni in pot je šla vedno polagoma navzdol, proti koncu pa nas je objemala senca prijaznih gozdov, od poti in po tratah je bilo opaziti vedno več prijetno dišečih narcis, kar nas je opozarjalo, da Golica, kraljica narcis, ne more biti več daleč.

Ko smo dospeli izza ovinka na gladko stezico, s katere se je nudil veličasten pogled doli proti Javorniški in Kriški planini, nas so pozdravili od zdolaj številni gozdni delavci, ki so podirali smreke in ki so opazili našo dolgo vrsto. Oglasili smo se tudi mi in jim vrnili pozdrav, da je odmevalo daleč naokrog. Splašili smo velikega

Slovanski svet.

— Zrušen madžarski pomnik. V vereški sofski vzhodni Slovski je bila v skalo steno pritisnjena ploča, na kateri je stalo v zlatih črkah zapisano, da so Madžari prišli na Slovaško pred 1000 leti. Te dni so češkoslovaške oblasti odredile, da se ima tudi ta pomnik madžarske »slave« odstraniti.

— Cerkevna posestva v Češkoslovaški se imajo parcelirati. Prihodnje leto bodo razdelili na Češkoslovaškem poleg drugih tudi 10 cerkvenih posestev, ki merijo 167.300 ha. Ta cerkevna posestva so: Olomuško nadškofijstvo 46.500 ha, red nemškega vit. reda v Olomucu 24.500 ha, red Premonstratov 24.200 ha, praško nadškofijstvo 23.700 ha, red Benediktincev 12.600 ha, kapitelj sv. Vida 10.800 ha, red Cistercijancev 9600 ha, red Maltezarjev 6800 ha, red Krizevnikov 6000 ha ter škofijstvo Kraljevi gradec 2600 ha.

— Nemci na begu. Kakor poročajo češki listi, je videti na češkoslovaških severnih in zapadnih kolodvorih cele trume Nemcev, ki iz strahu pred lakoto in revolucijo v češkoslovaško republiko.

— Hlinkov »Slovak« je prenehal izhajati. Ker izdajatelj slaboznačen list »Slovak« niso plačevali madžarsko-židovski tiskarniškimi stroški, je to podjetje samo ustavilo tiskanje »Slovaka«.

— Češkoslovaški narod svojemu junaku. V Bratislavi se je pričela akcija, čije namen je, nabrati potrebno vsoto denarja, da se postavi časten pomnik narodnemu junaku generalu Štefanku na vrhu »Bradla« na Slovaškem. Z ozirom na velike zasluge češkoslovaškega narodnega junaka generala Štefanka, ki je pomagal zgraditi češkoslovaško državo, bo imela zgoraj omenjena akcija vsekakor najlepši uspeh. Saj bo češkoslovaški narod s Štefankovim pomnikom tudi samega sebe proslavil.

iz boljševiške Rusije.

Poljedelska razstava v Moskvi.

Sovjetska vlada pripravila veliko poljedelsko razstavo v Moskvi. Ta razstava se bo vršila septembra. Od nje pa je izključena Svica, ker je bil tam ubit Vorovski.

Usoda Švicarjev v Rusiji.

O usodi švicarskih podanikov, ki so ostali v Rusiji, nima nihče nikakih poročil. Svoji niso dobili že tri mesece od svojih ljudi (od atentata na Vorovskega) nobenega poročila.

Sovjeti proti pisateljem.

Sovjetska vlada je nacionalizirala umetniško lastnino vseh pisateljev, ki so njeni sovražniki, kakor Merežkovski, Kuprin itd., ter je ukazala, da se morajo izročiti dohodki od izkupitka njihovih del sovjetskimi uradom.

BOLJŠEVICI IN ISLAM.

Boljševiki so smatrali za zelo važno zadevo agitacijo med muslimani. L. 1918 je bila pod vodstvom Nemcev prenesena »Liga za osvoboditev Islama« iz Berlina v Moskvo. Avgusta 1919 je izdal zbor muslimanov v Kazani poziv vsem muslimanom, da naj se zbirajo okrog sovjetske vlade, ki je najboljša prijateljica muslimanov. To je povdarjal zlasti Enver-paša na Vzhodnem kongresu v Baku leta 1920. Pozneje pa se je pretepal s komunisti in je bil baje ubit v Turkestanu. Mnogo uspeha je imela ta propaganda zlasti v Afriki, Tunisu, Tripolisu in v Angori. Sedaj pa je postala Angora sovražnica boljševikov, kar seveda mnogo vpliva na muslimanski življenj. Obenem se je ponesrečil upor Arabcev proti Italijanom v Tripolisu, ki so ga hoteli izbrabiti v svoje namene boljševiki. Sam šejk Senusi je moral pobegniti iz Tripolitanije. Ker se je ta upor ponesrečil, bodo morali boljševiki nadaljevati z agitacijo, dasiravno sedaj zanjo nimajo toliko denarja, kakor leta 1920.

Korupcija nemškega novinarstva.

Pod tem naslovom prinaša Weltbühne članek, ki ga je spisal Fritz Wolter in ki kaže gotove temne strani nemškega novinarstva.

Pisec pravi najprej, da je bila Nemčija pred vojno edina država, ki je imela, zajedno z Anglijo, pošteno časopisje. Tem žalostnejši je pa razvoj zadnjih let. Nemški časnikarji so skoraj vsi brez odpora kapitulirali pred korupcijskimi zalozbami Schwerindustrije. Danes časopis ni niti več trgovska zadeva, ki jo vodijo komercialne metode in s katerim se skuša služiti denar. Postal je samo privesek podjetij, izdatki zanj se nahajajo pod računom »stroški za reklamo« dotičnega podjetja. Časopis je danes samo še »stroj za propagando«.

Že pred vojno so skušali nekateri nemški industriji ustanoviti časopisje. Tako je ustanovil Bettel Henry Strausberg, znameniti kralj železnice, časnik »Post«. Časopis teške industrije je tudi bil »Deutscher Kurier«, ki so ga ustanovili tik pred izbruhom vojne, ki pa je živel le malo časa in se združil s Post in ta se je slednjič združila s Scherlovim »Tag«-om. Oba velika organa Schwerindustrije sta bila pred vojno Berliner Neueste Nachrichten in Rheinisch - Westfälische Zeitung. Naklada teh časopisov pa je bila zelo

majhna, prvi ni imel nikoli nad 20.000 izvodov in Post nikoli nad 10.000.

Šele med vojno se je začela metodna korupcija novinarstva po veliki industriji. Že l. 1916. je Hugenberg, ki je bil takrat predsednik ravnateljskega komiteja Kruppovih tvornic, začel kupovati časopise in dopise urade. Prva njegovih velikih pridobitev je bil Berliner - Lokal - Anzeiger, Poleti l. 1920 je Hugo Stinnes kupil Deutsche Allgemeine Zeitung, Industrie- und Handelszeitung in Kladderadatsch.

Hugenberg in Stinnes sta dva velika zastopnika industrijskega kapitala v berlinskem časopisju. Večkrat se stavi nasproti Hugenbergovo časopisje Stinnesovemu. Med njima ni nobene razlike, to je ista tvrdka.

Ottmar Strauss, Otto Wolff in bratje Huck imajo tudi v posesti precejšen del nemškega časopisja. Industrija pa ni samo kupila časopisje, temveč tudi telegrafске agencije in dopisne urade, od katerih so odvisne tri četrtine časopisov. Tudi v oglasni obrti kaže svojo moč: tako je na primer anončna družba Ala, ki je skoraj brez konkurence, v njenih rokah.

Vse to stane težko industriji ogromne vsote, toda dobiček, ki ga ima od tega se pa niti ne da prečeti.

—zn—

Žumberak.

Na obroncima Gorjanskega gorja, po kamenitih brežuljcih in uvalama, na ono malo neplodna tla — porazbacina su seoca bodrih in radnih Žumberčan. Usud ih je doveo u ovaj goroviti in neplodni kraj, gdje su našli svoje utočište — bežeći pred turskim hordama. Deca su to sunca i svežeg zraka. Oni do danas sačuvali sve osobine svojih otaca! Premda okruženi samim čakavcima i kajkavcima — ali i danas govore onim čistim i divnim jezikom kršne Hercegovine. Bistra su uma i isticajne volje. Pošto si u onom siromašnom kraju ne može zaslužiti toliko, da može dostojno živeti — prisiljeni su da idu u svet. Jedni odlaze u Ameriku, da svojom zaradom pomoge svoje kod kuće, drugi se opet lačaju trgovine bilo blagom bilo robom, te češ Žumberčana naći na svakom samju bliže i dalje okolice.

U kulturnom pogledu stoje osobito s obzrom na mnoge druge krajeve u državi dobro. Nepismenih imade, osobito među mladima jedva 10%. U nacionalnom pogledu oni se danas nazivaju Hrvatima, osim nekoliko izuzetaka, koji se još i danas, vesečaju Srbima. Već za Marije Terezije prevedeni su bili na uniju — te je škola i crkva nastojala, da ih što više otodu duhu njihovih otaca! No Žumberčani, su sve do danas zadržali sve osobine svojih otaca, te bi sa malo više rada i ljubavi mjerodavnih faktora spram tom kraju — uspjelo taj kraj i narod ponovno vratiti narodnoj i vjerskoj misli njihovih predaka! Kršna slava je i danas svetinja žumberačkih unijata. Taj kraj, taj narod treba učiniti bedemom naše narodne i državne misli. To je danas moguće i dužnost je naša, da to izvedemo. Mjerodavni faktori treba da tom kraju posvete više pažnje! Neka taj narod osjeti, da se nalazi u svojoj narodnoj državi! Mnogo potreba imade žumberački narod. Najvažnija potreba tog kraja jeste ceste. Ceste im treba kao gladnom kruhu! Najnužnija i najglavnija cesta bila bi ona, što bi spajala Kalje—Sošice—Metlika. Ta cesta bi bila od preke nužde za ekonomski život i razvitak onog kraja. Izgradnja te ceste podigla bi vjeru i učvrstila ljubav onog naroda na-

spram državi i nacionalnoj ideji. Dala bi pojedini narodnim radnicima onog kraja najjači argument u radu njihovom oko vraćanja onog naroda k narodnoj i vjerskoj misli njihovih otaca! Taj narod mora osjetiti, da njegova država za njega imade ljubavi! Zadnji je čas, da se mjerodavni krugovi zainteresuju za taj kraj! Još je vreme, još živi u srcima Žumberčana duh njihovih otaca! Bio bi neoprostiv greh, da pustimo, da usled naše nemarnosti — ugasne!

I. H.

„Splošna knjižnica“.

Tekom tega meseca začne v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani izhajati »Splošna knjižnica«, ki bo obsegala vse panoge književnosti. V pestri vrsti bodo sledila leposlovna in znanstvena dela vseh strok in struj iz sodobnega in starejšega domačega slovsstva. Poleg tega bodo zastopani v »Splošni knjižnici« po možnosti tudi važnejši avtorji ostalih slovanskih narodov in svetovni avtorji sloh.

Slovenska javnost bo gotovo upoštevala resno kulturno stremljenje tega podjetja. Zato je pričakovati, da se temu primerno odzove.

Del podrobnega programa objaviemo v prihodnjih dneh, ko izidejo prvi zvezki »Splošne knjižnice«.

KONZULATI V LJUBLJANI.

Gen. konzulat Č. S. R.: Brez št. 8/I. Francoski konzulat: Ljub. kreditna banka, Dunajska cesta.

Hon. konzulat Belgije: Urad Ljublj. velesemnja.

Avstrijski konzulat: Turjaški trg 4/II.

Italijanska delegacija: Zrinjskega

ši, potem bi bilo pa dobro! Lahko ste zadovoljni s takimi študenti! Seveda nam je godila njena pohvala, zadovoljen pa je bil tudi g. profesor, posebno ker nas je prav tako pohvalil tudi gospod Markeš.

Ko smo se vrnili v spodnjo kočjo, je bilo šele srednje popoldneva. Utrujeni še nismo bili preveč; spati se nam tudi še ni hotelo, in tak smo soglasno sklenili, da še malo poskočimo in se poigramo v cvetočem planinskem raju. Z večino glasov smo se odločili za igro »reparjev in orožnikov«. In takoj se je pričelo skrivanje in tekanje preko melin in skal, po grmovju in gozdu. Imel sem smolo in zavabil sem se čez ostro-robo skalo. Moje uboge hlače se bodo z menoj vred spominjale tistega dne, dokler se ne bom za večno poslovil od njih.

Ko je nastal večer, smo zlezli v svoja gnezda. Gori na skupnem ležišču smeja ni hotelo biti konec. Hudomu-než je ostale zabaval, da so se kar držali za trebuhe. Dobro, da ni bilo nobenega sitneža v kočji, ki srečni mladinci ne bi privoščil nedolžnega veselja.

Spodaj pa je bilo bolj mirno. G. profesor se je razgovarjal z dvema svojima nekdanjima sošolcema. Eden izmed njih je bil sin slovitega našega pisatelja, drugi pa je menda inženjer agronomije v Ljubljani. Pozneje se jim je pridružil še neki inženir od razmej-vene komisije.

Jaz nisem mogel spati. Nekaj me je gnalo ven, ven v lepo planinsko noč. Naslonil sem se na debeli zid in mislil... Vsa božja pokrajina se je kopala v čarobni mesečini. Moje misli so begale tja doli in švigale sem in tja, kot bi nečesa iskale... Kje je ona?

Tedaj je prišel tudi g. profesor. Dolgo, dolgo je gledal v to lepo, tajinstveno noč, ne da bi izpregovoril besedico. Bogue kaj je mislil on! Naposled pa se je stresel kot bi se vzdramil, in rekel: »Prijatelj, treba bo iti spat!«

R. P.:

Izlet na planine.

IV.

5. S Stola na Golico.

Tako so nas strašili, češ, kako nevarno in utrudljivo je prečkanje po grebenu Karavank s Stola na Golico, zlasti v tem času: ko se taja sneg in ko se trgajo plazovi; tako so nam odgovarjali, češ, fantje ne hodite, ne izpostavljajte se nevarnosti; mi pa smo rajši verjeli našemu razredniku, ki je rekel, da govorijo o nevarnosti samo oni, ki sami še nikoli niso hodili po tem naravnost prekrasnem planinskem svetu. Ni nam bilo žal, da smo mu slepo zaupali. Kajti te zanimive, romantične, vseskozi lepe in lahke poti po grebenih in pobočjih Karavank, preko strmih nes zviš in globokih vrtin, mislim, nobeden izmed nas, ki smo bili z njim, ne bo mogel nikoli pozabiti. Vsakemu, ki ljubi naše planine, ki želi užiti, kakršnega more nuditi samo kraljestvo naših gor in ki le more zdržati šest ur hoda, bi nasvetoval, naj ne zamudi te zanimive ture, ako ga je že zanesla sreča na Stol ali na Golico.

Na Velikem Stolu, kjer so pred kratkim vzdali krivični mejni kamen med Jugoslavijo in Avstrijo, smo se ustavili samo za kratek čas. Bili smo namreč vsi razgreti, ko smo po debelom snegu gazeč dospeli na vrh našega velikana in ker je gori močno vlekel veter, se je profesor bal, da se ne prehladimo.

Spustili smo se po strmih zapadnem pobočju doli, profesor naprej, mi lepo v vrsti za njim. Nekateri so bili zelo nerodni in so večkrat zleteli po tleh, hudešga pa ni bilo. Hodili nismo bogve kako hitro, vendar pa nismo micali kar naprej, ne da bi se ustavljali. Nekemu drugošolcu, ki ni slusal profesorjevih besed in ki se je hotel malo postaviti, je nenadoma zdrsnilo na strmem in dolgem snežišču, toda že sem

planinskega zajca, ki je bežal iz svoje-ga skrivališča in izginil globoko doli v grmovju nekje. Preprodili smo dve lepi gozdni jerebici iz njihovih zakonov, ki sta begali pred nami ob poti in ki sta se nam slednjič umaknili v stran. V tem pa smo prihajali vedno bliže kraju, kamor smo bili namenjeni.

6. Na Golici.

Ko smo se prikazali iz košatega bukovega gozda, so nas začeli pozdravljati gori pred ponosno planinsko zgradbo zbrani študentje, ki so nas opazili in spoznali in ki so tudi prišli na izlet na Golico, samo ne preko Stola. In ko smo prišli do kočje, ki je bila nekdaj nemška, ki so jo pozneje imenovali jeseniško — in ki ji sedaj pravijo Spodnja kočja na Golici, so se oni pravkar odpravljali na vrh, druga skupina pa se je že vračala iz Kadinikove kočje, ki se nahaja na vrhu Golice. Mi smo ponosno in pomilovalno gledali namje, češ, kaj boste vi, ki ste prišli samo z Jesenic, proti nam, ki imamo tako turo za sabo!

Res so nam proti koncu štirje malo opešali — ožulili so jih trdi gorski čevlji, pa so si hitro pomagali, da jim ni bilo treba zaostati. Sezuli so si čevlje in hodili bos, kar jim ni delalo nobene težave, ker je bila pot preko travnikov in skoz gozd tako lepa in mehka.

Gospod Markeš — tako je imenoval g. profesor oskrbnika spodnje kočje — nas je prijazno sprejel in takoj sem spoznal, da morata biti z našim gospodom profesorjem že zdavna in dobro znana. Odkazal nam je posebno sobo, ki jo je imel za nas pripravljen, ker je menda vedel, da pridemo. Ko smo se pošteno okrepčali — v tej koči namreč dobiš prav vsega, kar ti požeš še tako razvajen žledoček — nas je od peljal oskrbnik na skupno ležišče in g. profesor je določil mesto vsakemu posebej.

Najprej pridejo tisti na vrsto, ki so morali sinoči ležati na tleh! Je re-

kel, ker je mislil, da se bodo tudi to noč nekateri morali zadovoljiti brez postelje. Na skupno ležišče jih je spravil 18. Ostalo nas je torej s profesorjem vred še 9, ki smo prejšnjo noč vsi ležali udobno na posteljah. In sreča je hotela, da smo tudi sedaj dobili posebno sobo s petimi posteljami, v katere smo se spravili po dva in dva, peta pa je bila za g. profesorja. Tako smo bili slučajno zopet na boljšem.

Po dveurnem odmoru smo se napotili na vrh. Vsi, prav vsi smo odšli, samo notarjev sinček je prosil, če sme ostati spodaj, češ, da mu ni najboljšje. Mladina je zletela kar naprej in lezla preko strmega, travnatoga pobočja, kot da še ni nič hodila tisti dan. Jaz sem se pridružil g. profesorju in šla sva polagoma za njimi. Tam zunaj pred kočjo sem opazil svojega tovariša, ki se je malo poprej izgovarjal, da ne more na vrh, v veseljem in živahnem razgovoru z lepo, sloko mladenko, ki je držala šopek narcis v roki in ki se je z zadovoljnimi smehljajem na obrazu ozirala po cvetočem planinskem vrhu, ki se je razprostiral pred njo. Tudi na njegovem obrazu je bilo razbrati, da je zadovoljen — profesor ga ni videl, ali pa ga ni hotel videti — in mislil sem si: Sedaj mu je pa gotovo že bolje!

Ko sva dospela na vrh grebena, tedaj se nama je nudila prekrasna slika. Vsa Golica je bila zavita v gosto, težko, skoro neprodorno meglo, iz katere nama je bil tenek dež po obrazu. Globoko tam doli na desno pa je ležala pod množičnimi meglenimi gromadami naša Koroška v najlepšem solnčnem sijaju. Kako je žarela Drava sredi te bajne pokrajine! In naša jezera: Blaisko, Vrbsko in Klopinko! Kot da je zbranih na milijone kristalov v njih! Človek bi gledal in gledal, dokler mu ne bi opesal vid njegovih oči...

V Kadinikovi koči se nismo zamudili predolgo. Prijazna oskrbnica je bila zadovoljna z nami in nas je posebno pohvalila: »Ja, g. profesor, ako bi bili vsi tako pridni in poslušni, kot so Ya-

Dnevne novosti.

— Druga obletnica smrti kralja Petra. Danes, na dan druge obletnice smrti blagopokojnega kralja Petra Osvoboditelja se vrši v pravoslavni kapeli spominska služba božja.

— Iz policijske službe. Pri pol. uradu v Ljubljani je imenovan za ravnatelja pomožnega urada v VIII. čin. razredu pol. pristav Franc Fink.

— Otvoritev časne pošte in telefona »Ljubljana vel. semenj«. Na razstavišču III. ljubljanskega velikega sejma se odpre tudi letos časna pošta in telegraf z nazivom: »Ljubljana vel. semenj.« Pošta bo poslovala od 31. avgusta 1923 do vstetega 12. septembra 1923. Ta pošta bo prejemala navadne in priporočene pisemske pošiljke, vrednostna pisma, poštne nakaznice, čekovne položnice in brojavke. Razen dveh javnih telefonskih govorilnic bo imelo sejnišče tudi lastno telefonsko centralo. Uradne ure pri pošti se določijo tako: za blagajniško službo od 9—12, in 15—17 ure, za drugo pošto službo pa nepretrgoma od 9—18 ure. Na razstavnem prostoru bo tudi primerno število pisemskih nabiralnikov, ki se bodo izpraznjevali po potrebi vsako uro. Pošta bo imela vsak dan večkratno zvezo s pošto Ljubljana I. in bo poslovala kot oddelček te pošte. Poštne pošiljke, ki bodo oddane na sejniški pošti, bodo opечатene z žigom, ki ima besedilo: »Ljubljana vel. semenj in s črtilskimi črkami«.

— Zdravje znanega izralca Putjate se obrača na bolje. Po operaciji, ki jo je prejel na kiruršicnem oddelku mariborske bolnišnice, se njegovo stanje vidno zboljšuje tako, da bo v doglednem času mogel zapustiti bolnišnico.

— Ne približujte se municijam skladiščem! Pokrajinska uprava za Slovenijo obvešča: Prebivalstvo je bilo že večkrat od uradne strani opozorjeno, naj se v lastnem interesu poudari ne približuje municijam skladiščem, ki se nahajajo v okolici Ljubljane. Kljub temu prihajajo še vedno poročila, da prebivalstvo ne vpoštevata teh opozoril. Zaradi tega se prebivalstvo mesta Ljubljane in okolice ponovno opozarja na to, da je strogo prepovedano poudari se približuje municijam skladiščem in da imajo straže strogo povelje vsakega, ki ga dobi v bližini teh skladišč, prijeti ter ga odvesti na komando mesta v Ljubljani.

— Na žimski kmetijsko-gospodinski šoli v Repnjah (p. Vodic na Gorenjskem) se prične novo šolsko leto s 15. oktobrom t. l. Šola traja 6 mesecev, od 15. oktobra t. l. do 15. aprila 1924. V zavod, ki je v rokah šolskih sester iz reda sv. Frančiška, se sprejme 12 gojenk z vsa potrebno oskrbo. Oskrbovalnina znaša 400 Din na mesec. Prošnje za sprejem gojenk, ki morajo biti najmanj 16 let stare, je vlagati do 15. septembra t. l. pri vodstvu kmetijsko-gospodinske šole v Repnjah p. Vodic, Gorenjsko.

— Ponarejeni 10 dinarski bankovci. Največja razlika med ponarejenimi in praviimi je v tem, da so na ponarejenem številke serije (levo) znatno manjše od številke bankovca (desno), med tem, ko so na pravih številke serij skoraj enake velikosti kakor številke bankovca. Spirale, ki so naslonjene na vogli kvadratu (zadnja stran bankovca) so na falsifikatih položene ena proti drugi, na pravih bankovcih pa ena za drugo.

— Na razstavi kluba »Vesna« na Bledu je bilo do sedaj prodanih 6 umotvorov. 5 jih je kupil gosp. minister n. r. Anton Kristan.

— Javna zahvala. Podpisaneu klubu je prijetna dolžnost, da se javno zahvali gospodu A. Kristanu, ministru n. r. za požrtvovalno pomoč pri pridreditvi II. klubove umetniške razstave v blejski kazini. Gospodu ministru gre največja zasluga, da je ta pridreditv v vsakem oziru uspeša.

— Naseljevanje optantov v Belju. V teku tega tedna dospe v Beli Monastir iz madžarske Baranje 40 jugoslovenskih rodbin, ki so optirale za našo državo. Te rodbine bodo naselili na državnem posestvu Belle.

— Za učiteljsko dom v Nišu. Poverništvo beogradskega učiteljskega je poklonilo učiteljskemu združenju 10.000 Din kot prispevek za zgradbo učiteljskega doma v Nišu.

— Napad. V nedeljo ob 23. uri ponoči je Anton Sober iz neznanega vzroka napadel na Ambrozijem trgu hlapca Mestnega gospod. urada Cirila Stanjka in Ivana Kavčiča. Okolaj je oba z nožem in sicer enega v roko in enega v glavo. Oba pa se vsled opasnih ran zdravila v bolnici.

— Radi žene. Pozarski Franc, ključavničar pri tvrdki »Puch« in Matevž iz Črne vasi sta se vračala včeraj ob 23. uri iz neke ljubljanske gostilne nekoliko vinje na domov. Spotoma sta se prijateljsko pogovarjala o različnih stvareh, nakar sta prišla tudi v pogovor o Pozarskovi ženi. Jarc je pričel Pozarsko več stvari očitati o njegovi ženi. Vred tega se je mož razhudil in začel zagovarjati svojo ženo. Nastal pa je med njima kmalu prepri in končno pretep. Pozarski je Jarc tako pretepel, da se gotovo ne bo več vmešaval med zakonsko življenje svojega bližnjega, toda vrnil pa je Pozarsku za prejele klofote s tem, da mu je porinil nož v leva rebra, vsled česar so ga morali pripeljati v bolnico.

— Trčla sta na vokal Miklošičeve ceste in Dalmatinove ulice kolezarski vinski trgovci Radonč Pejo in izvozeček France Vodnik. Kolo je popolnoma razbito, kdo je zakrivil nesrečo, se ni ugotovilo.

— Policijska racija v Ljubljani. V očigled raznim predznanjem tatvinam in vionom, ki se nevarno množijo po mestu, se je oddelček policija, da bo večkrat in to tokom dneva preiskala vse sumljive gostilne in kavarne v mestu, kjer se lahko udobno skrivajo pritepeni pridelanci in njihovi domači tovaršiji. Že pri prvem podobnem poskusu, ko pa še ni policija preiskala vseh lukenj in beznice, je imela precej sreče. Aratrali so več sumljivih oseb, ki se niso mogli izkazati s potrebnimi listinami in ki so na sumu, da pri njihovem pridobitnem delu ni ravno vse v redu. Take racije so prav umestne in to ob vsakem času, kajti v Ljubljano se in to napelje v zadnjem času toliko sumljivih možkih kakor žensk, da res človek ni nikdar in nikjer varen, kdaj ga okradejo, pokorbo, ker dobe ti pritepeni še žal tudi v Ljubljani hitro delamrže in za vsako lumbarijo pripravljene in podjetne ljudi.

— Nevitje. V soboto ponoči je divjala po več kraljih Slovenije kakor tudi v Ljubljani strašanska nevihta, ki je trajala skoro celo uro. Nevihta je napravila precejšnjo škodo in povzročila tudi več manjših požarov. Pogorelo je nekaj kozočev in skednikov, ki so bili polni raznih poljskih pridelkov. Vsako gašenje je bilo seveda izključeno, ker so ljudje deloma prekasno opazili ogenj, deloma pa niso niti prišli do gašenja. Grmelno in treskalo je strahovito tudi v me-

stu. Ozračje se je nekoliko ohladilo, dežja pa je bilo, dasi je že jako potreben, le prav malo.

— Utonil je v Lazi v soboto proti večeru neki do sedaj še nepoznat deček. Za utoplenecem je skočil eden kopalcev, toda bilo je že prepozno in le malo je manjkalo, da ni še ta ponesrečli. Trupla neznanega utoplenca se niso dobili.

— Neznani utoplenec. Dne 30. julija 1923 se je našlo na obrežju reke Save pri Brezicah truplo neznanega utoplenca, ki je približno 60—70 let star, močne srednje velike postave, črni, sivo pomešani lasi, tanki brki in brade. Obleden je v temno rjavi sukni in hlače, obut v čevlje na zadrgo. Pri telesni preiskavi se razen žepnega noža (pipca), žepnega roba in male veržice ni našlo ničesar, zlasti nikakih listin, na podlagi katerih bi se mogla ugotoviti njegova identiteta. Truplo, ki ne kaže nikakih znakov nasilne smrti, se je fotografiralo, ter pokopalo na pokopališču v Brezicah. Slike utoplenca so v pogled pri okrajnem sodišču v Brezicah.

— Požar. V soboto zvečer je izbruhnil ogenj v prazni hiši posestnika Hotiček na Golovcu, ki se preživljava. Požar so pogasili okoličani še predno je prišla požarna brigada. Škoda znaša okrog 13.000 Din. Ogenj je bil podkaten iz nepevčnosti ali zlobe, ker v hiši nikdo ne stanuje.

— Srebrno oro vredno 750 Din je izgubila učenka 2. razreda Matilda Tičeva iz Štepanje vasi. Tudi tatvina ni izključena.

— Prišel so v Ljubljani vojaškega begunca Rudolfa Vozla doma iz Retij pri Trbovljah. Mož je bil v preiskavi zaradi raznih tatvin. Pri njem so našli samo delavsko knjižico, ki jo je izdalo županstvo Trbovlje.

— Najden utoplenec. Policijski stražnik je našel pri službenem obhodu od Gradašču v bližini Kozleje v sredini struge, kjer je komaj 10 cm visoka voda, truplo možkega novorojenčka. Dete je staro 3 do 4 dni, je dobro razvito in je bilo v vodi kakih 24 ur. Policija je dala truplo raztešiti, da ugotovi, kaj je z detetom. Dete je bilo vrženo živo v vodo neke nad Vičem in se je ustavilo pred Kozlejo vsled nizke vode. Na truplu niso našli nobenih znakov nasilstva. Brezsrčni materi so baje že na sledu.

— Zgubili so župan Gotard na Glincih št. 207 na poti iz Vevč do Ljubljane 714 dinarjev denarja. — Ivan Vodopivec, župnik pri Sv. Jurju pri Radečah pa je izgubil v vialku od St. Vida do Ljubljane realizirano knjižico hranilnice in posojilnice v St. Jurju na ime Jera Pirc. V knjižici je imel 6 bankovcev po 100 Din. — Med vožnjo iz Jesenice do Ljubljane je izgubil izd. Ivan Gilja zlat prstan z briljantom vredn 1000 Din. — Med vožnjo iz Skofje Loke do Ljubljane all pa na kolodvoru je izgubil nekdo 3 bankovce po 50 dolarjev. Tudi žepna tatvina ni izključena. — Potni list je izgubil med vožnjo iz Karlovca v Ljubljano zagrebški dijak Juki Nikola. Potni list je izdalo zagrebško redarstvo in vrelja za Avstrijo in Nemčijo.

— Pohajka tatvica. 26letna Ana Jurec doma neke na Sp. Stajerskem, jako podletno dekle okroglega obraza in ostrženih las, je pokradla v Karlovcu za 50.000 Din raznih dragocenosti in pobegnila neznano kam.

— Hvala žena hčerka. 36letna Marija Piškuričeva rojena v Tiakih, stanujoča pri materi Mariji Bošnjakovi v Črni vasi 8. Ker ji ni hotela dati mami denarja za razne zabave, ji je ukradla hčerka 3500 Din gotovine in neznano kam pobegnila.

— Razne tatvine. Dr. Konstantin Kavalinka je bila ukradena suknja »Ragule« iz boljšega blaga vredna 200 Din. Na hodniku nekega stanovanja v Gosposki ulici št. 10 je bila ukradena preproga vredna 300 Din. — Terezija Žnidar v Ponderu je ukradla neznani vionilec, ki je okradel več strank, 500 Din denarja, Niki Leben pa 30 Din in skoro nove čevlje.

— Nesreča na Ratitovcu. V nedeljo dopoldne se je ponesrečil na Ratitovcu pri Železnikih 12 letni sin posestnika Alojzij Veber iz Jesenovca. Odšel je na goro z dvema fantoma — po planinke. Ko je hotel odtrgati na neki strmi skali cvetlico, se mu je odtrgal neki kamen, nakar je padel deček kakih 8 metrov globoko v prepado. K sreči si je zlomil samo roko in razbil čeljusti. Prijeljal so ga v bolnico. Na istem mestu se je pred par leti ubil neki finančni paznik.

— Kranjske novosti. Nedeljsko poročilo. Za nedeljo sem mislil, da izide članek o kranjski okolici, pa je neke običal, kjer naj spi večno spanje. Zato se nisem dalje brigal za kontinuiteto svojega dela. In tako je prišlo do majhnega malerja, ki je bil srečno izpeljan v listu z drugimi močmi. Ta neznanca nesreča me je spravila s tira, in danes skoro ne vem, kaj povedati. V soboto zvečer so se vrnili turisti z gora, s pravim instinktom, kajti že ponoči na nedeljo je izbruhnil silen vihar, naravnost čiščenje daljnih in najbližnjih horizontov. Bilo je impozantno, poslušati in gledati ta veko-viti boj narave. Danes v nedeljo pa je spet soparno, čeprav brez solca, in marsikdo si je že otrl pot s čela. Trg jima proti polnedvu živahnješe lice, ker je mnogo dopustnikov — dokler ne dobim boljšega izraza — doma. Kakšen bo večer in noč, še ne vemo. Najbrže bomo zopet čuli najlepše ubrano petje in pa časih take huronske klice, da človek premišljuje, ali je to samo alkohol in nikotinsko zastrupljenje, ali je že težka bolezen. S kopanjem danes ni bilo seveda nič, celo najbolj zagrizeni kopalci so ostali doma. Pač pa se je opoldne izpolnilo mnogo piva, ker včerajšnja nevihta tudi najoslednejšim sobotnim krokarjem ni pustila domov, ampak so morali, sevé pri vinu, čakati na pomirjenje elementarnih sil. In danes so se uvrstili vrčki, in bilo je slišati mnogo lepih basov. Vsekakor je kranjski večer in nato nedelja pri slabem vremenu prav prijetna.

— Celjske novosti. Nevihto z gromenjem in bliskanjem smo imeli v noči okrog 1. ure od sobote na nedeljo. Prišel je nato poveljen dež, ki je ohladil ozračje in odpravil neznosno prah. Nedelja pa je bila zopet lep solčen dan. — Čerkvena glasba. V torek zvečer pred praznikom Marijinega Vnebovzeta ob 8. uri zvečer se bo v Marijini cerkvi proizvajala slovit »Ave Maria« od našega domačega celjskega skladatelja g. dr. Antona Schwaba. — Tatvina. Ivan Vrečer ml., Fran Arčan in Fran Vrečer so v družbi še nekaterih drugih zlikovcev meseca aprila vionil pri nekaterih posestnikih v Spodnji Hudinji v celjski okolici ter ukradli skupno okrog 200 kg suhega svinjskega mesa, več klobas in drugih stvari. V soboto so se imeli zagovarjati radi tega pred celjskim okrajnim sodiščem, katero je prisodilo Ivanu Vrečerju ml. in Franu Arčanu po 18 mesecev težke ječe, Fran Vre-

čer je bil radi pomanjkanja dokazov oproščen. Ana Vrečer je dobila 6 tednov in mladoletna Neža Vrečer 1 teden zapor.

— Zanimiva rokoborba se je vršila v soboto dne 11. t. m. v cirkusu Renlow med znanima atletoma-amaterjema g. Fedor Mikličem in g. Azó Horvatom. Po hudi, velenapeti borbi, se je posrečilo g. Horvatu v 5 minutah premagati nasprotnika in si pridobiti nagrado.

— Novosti iz Rogaške Slatine. Sezona je še vedno na višku. Med drugimi odličnimi gosti so še sedaj tu na oddihu ministri. Pešič, Uzunović, Janković, Sršić in poobl. min. Gavrilović z družinami. Vojnega ministra je dovedlo v četrtke zvečer v svojem avtomobilu Nj. Vel. kralj. — Upamo, da je sobotni dež ohladil ozračje tudi — drugod in da se izvrši med gosti nekoliko »izmenjav«. ... Na stotine takim, ki bi se radi prišli na lečenje, je bilo treba namrec odgovoriti, da ni prostora, ker so se tu popolnoma zdravi — letoviščarji zadržali kar za šest, osem tednov. — Zdal, ko je vprašanje tako srečno rešeno, smemo povedati, da smo bili radi preskrbe tu živečega našega Josipa Stritarja precej v skrbeh. Naša vlada mu je sicer z vse hvale vredno naglo nakazala takoj po prihodu v domovino pokojnino po njegovem službenem činu, a s tem ni mogel živeti in z zasebno pomočjo je tudi križ. Zdal je mestna občina Ljubljanska svojemu častnemu članu nakazala častno pokojnino v znesku 1000 Din mesečno in veliki starček ter njegova angelso potrdljiva družica sta za vedno rešena vseh skrbí.

— Mariborske novosti. O priliki obletnice smrti kralja Petra se vrši 14. t. m. v pravoslavni kapeli Kralj Aleksandrovo vojašnice v Melju spominska služba božja. Med službo božjo bodo trgovine pol ure in sicer od 10. do pol 11. ure zaprte. — Dne 17. t. m. ob 7. uri zvečer se vrši deveta redna seja mariborskega občinskega sveta z dnevnim redom: Poročilo predsedstva, predlogi in vprašanja, poročilo odsekov, personalne zadeve in slučajnosti. — Z ozirom na prihod številnih odličnih gostov, ki dospelo v Maribor k otvoritvi industrijske obrtne vzorčne izložbe 15. t. m., pozivlje mestni magistrat meščanstvo, da jim na čast razpise zastave. — V tukajšnji okolici se je pojavil legar. V mariborski bolnišnici je še šest slučajev te bolezni. Tudi grize je več slučajev. V Framu so tri osebe umrle na grizi. — Pred tukajšnjim okrajnim sodiščem so bili v ponedeljek obsojeni trije vionilci, in sicer neki Franc Kac na deset mesecev težke ječe, ker je sedlarju Francu Ferku ukradel konisko opremo, Ivan Remec na deset in Silvester Vesnik na deset mesecev težke ječe, ker sta pokradla razno manufakturno blago in iz Sternove kovaške delavnice 160 kg železa. — V nedeljo 12. t. m. je umrl tukajšnji dimnikarski moister Jakob Jurčko. — V soboto 11. t. m. okrog polnoči je dospel v trgovini s pohištvom Zelenka zaposleni mlajši Simon Škerbič pilan na svoj dom v Po-bruže. Ker je ves teden popival in zapravil ves denar, ga je sprejela žena z očitki, da ne skrbi zanjo in za svojih šest otrok. Moža je to tako razjarilo, da je pograbil britvo in si prežezal žilo na levi roki. V naglici pozvali voz rešilnega oddelka je prepeljal moža v javno bolnišnico. — V soboto 11. t. m. je posestnik Ivan Perko pogol svoj konje po Tatenbahovi ulici. Pri Narodnem domu pa so se konji splašili pred naproči prihajajočim avtomobilom in so v divjem begu pričeli dirjati naprej. Perko je padel z voza ter se na rokah, zlasti na glavi resno poškodoval. Prepeljali so ga v javno bolnišnico. Konje so kasneje ustavili, ne da bi se bila dogodila kakšna nadaljnja nezgoda.

— Opozorjamo na današnji oglas otvoritve gostilne in kavarne gosp. Leona Pogacnika.

— Ali je to potrebno? Naši trgovci običajno naročajo svoje blago v sosednih državah, v mnenju, da ga tam dobijo ceneje. To pa ni res! Nemška Avstrija nam nudi blago, ki je po večini češkega izvora ter na ta način opravlja službo posrednika med našo in češko trgovino. To posredovanje je pa nepotrebno, ker si naši trgovci lahko blago dobavijo sami direktno, vsled česar dosežejo tudi ugodnejše cene. Najugodnejša prilika za to se nudi ob priliki VI. Praškega vzorčnega velesejma, ki se vrši od 2. do 9. septembra t. l.

— VI. vzorčni velesejem v Pragi se vrši v dneh od 2.—9. septembra. Takrat se nudi jugosl. trgovcem najugodnejša prilika za nakup dobrega blaga po solidnih cenah. Vsa pojasnila daje Češkoslovaški konzulat v Ljubljani, Breg št. 8 in Aloma Co., d. z. o. z. v Ljubljani, Kongresni trg 3.

Sokolski vestnik.

PROSLAVA 15 LETNICE SOKOLA V ST. VIDU.

Razen številnih sokolskih telovadnih prireditev in pesniti je stajalo v nedeljo 12. t. m. Sokolsko društvo v St. Vidu 15 letnico svoje ustanovitve. Glavni točki tega slavja sta bili javna telovadba in pa sokolska ljudska veselica na Cirmanovem in Jagrovem vrtu. Ponojalo se je sicer slabo vreme, vendar je bila udeležba klub številnim prireditvam in društvenim zletom v razne kraje naše lepe Slovenije popolnoma zadovoljiva. Pri javni telovadbi, katere se je udeležilo jako lepo število posestnikov, je nastopil moški in ženski naraščal in izvajal prave dobro uspele proste vaje v spremstvu godbe Jugoslovenskih železnice, ki je mnogo prispevala k lepemu razvoju in poteku te lepe proslave. Tudi telovadba članov in članic na raznem orodju je pokazala, da je društvo tekem 15 letnega delovanja pridno in marljivo gojilo sokolsko telovadbo. Vsi nastopi so bili dovršeni in so zasluzili pri gledalcih odkrito in živahno priznanje. Po javni telovadbi se je razvila na prostornem, okusno okrašenem vrtu prosta zabava s plesom, srečolovom in drugimi zanimivimi točkami. V splošnem je potekla slavnostna prireditev vsestransko ugodno in vrlenu društvu je čestitamo na res lepem uspehu in želimo še nadaljni sokolski razvoj in napredek. Zdravo!

— Sreda 15. avgusta okrajni sokolski zlet v Ribnici. Naraščajoče tekme, povorka, javna telovadba, velika narodna veselica. Ples, petje, godba dravske divizije. Polovična vožnja, izredni povratni vlak. Zdravo! V Ribnici se zmiraj lušno blu, od ust je kapalu.

— K otvoritvi Sokolskega doma na Igu na praznik v sredo uljudno vabimo vse članstvo in naklonjeno nam občinstvo. Odhod iz Ljubljane glav. kol. zjutraj ob 7. uri 40 minut, od Skočice peš na le trideset ur. Na razpolago bo več voz. Zvečer ob 8. uri 13 minut pripelje vlak zopet v Ljubljano. Članstvo ima polovično vožnjo.

Sport in turistika.

PROSLAVA 20 LETNICE HAŠKA V ZAGREBU.

Hrvatski akademski športni klub, eden naših najodličnejših in najboljših klubov, proslavlja letos 20 letnico svojega tako slavnopolnega obstoja. Hašk prvoboritelj in ustanovitelj jugoslovenskega športa je priredil ob priliki te proslave velik športni teden od 11.—23. t. m. v čigar programu so zastopane vse panoge športa. Najvažnejša točka tega programa pa je brezdvomno sestanek vseh prvakov naših 6 nogometnih podsavezov, ki so se že deloma in se še sestanejo v tem slavnostnem tednu v Zagrebu.

Te tekme naših najboljših nogometnih reprezentantov, ki se vrše po cups-sistemu, se prav lahko smatrajo kot borba za neoficijelno nogometno prvenstvo Jugoslavije, akoravno se je silni Gradjanji vzdržal vsakega nastopa in sodelovanja.

Otvoritev tega jubilejnega športnega tedna se je vršila v soboto popoldne. Ob tej priliki so zastopniki vlade in vseh kulturnih in javnih korporacij na izrišču v Maksimiru čestitali jublantu Haška. Istega dne se je pričel tudi ta nogometni turnir in sicer je nastopil Hašk proti prvaku Sarajevskega podsaveza Šašku. V čisto povprečni in ne bogvejak visoko stoječi igri je porazil Hašk tekmeča Šaška s 3:1 (1:1).

Drugi dan tega športnega tedna je bil zanimivejši. Predpolodne se je otvorila »Sportska razstava« v Umetniškem paviljonu, a na izrišču se je pa vršila hazena tekma Slavija, Praga: Hašk, ki je končala s zmago Pražank 5:1. Višek tega slavnostnega dne pa je tvoril popoldanski nogometni turnir in sicer med našo Iirijo in prvakom Splita ter zagrebško Concordio in prvakom Beograda S. K. Jugoslavija.

Iirija, Ljubljana: Hajduk, Split.

2:3 (1:1).

Naša Iirija, ki se je udeležila tega turnirja kot prvak L. N. P. je s svojim nastopom nadvse častno zastopala v našem športnem centru Zagrebu slovenski nogomet. Bila je sicer poražena od svojega glasovitega tekmeča ali s tako minimalno, sploh najmanjšo diferenco in po taki igri, da se li ta zgubljena bitka ne more šteti v poraz, ampak v velik moralen uspeh. Vsak poudarek je dal vse najboljše v zavesti, da se bori za celokupen ugled slovenskega športa. Odlčnost tega borbenega športnega duha je bila kronana z uspehom, kajti predvedena igra je povsem zadovoljevala športsko izobraženo in razvijeno zagrebško publiko. Moštvo je nastopilo kot celota in se borilo tudi cel čas kot tako ter bilo povsem enakovredno tekmeču Hajduku, ponosu športske Dalmacije. Splitčani so sicer nadkriljevali nekoliko naše v tehniki in taktiki, vendar jim je bila Iirija v polju povsem enakovredna nasprotnik. Napram poteku igre je zmagal Hajduk bolj z njemu naklonjeno srečo kot pa za sluzgl. Viharno odobravanje je žela Iirija, ko je dosegla že v pričetku tekme vodstvo po izredno krasnim, naravnost klasičnim strelom Učaka iz circa 20 metrov. Drugi gol za Iirijo rezultira »11 m« streljane po Vidmajerju. Istotako je dosegel Hajduk en gol za »11 m«. 2 gola je streljal leva spolka Bohata ki je bil eden najboljših moštva Splitčanov medtem ko je v Iiriji briljiral Tavčar, ki je bil glavni oslon celega moštva. Sodik g. Brčić je bil izbo-ren ter obvladoval igro cel čas.

Kot druga točka tega turnirja je bila tekma med Concordio, Zagreb in Jugoslavijo, Beograd. V istotako živahni in lepi tekmi je porazila Concordia prvaka Beograda s 5:4 ter si s tem zagotovila nadaljno tekmovalje na tej jugoslovenski Olimpijadi.

Jubilejna kolezarska nadkubuska dirka, katero priredi klub »Kolezarije« in motociklistov Iirija v Ljubljani v sredo dne 15. t. m. na progi Ljubljana—Grosuplje—Krka—Zatična—Višnja gora—Ljubljana—Kranj—Radovljica—Lesce—Bled km 136 bode eden najzanimivejših športskih dogodkov v letošnji sezoni. Prijavljeni so najboljši dirkači cele Jugoslavije, n. pr. Dukano-vič, Šoštar, Pavlija, Cesarec iz Zagreba, Kosmatin, Goltes, Šiško, Skrajnar, Bar iz Ljubljane ter mnogo drugih, kateri pridejo v poštev kot nevarni tekmeči omenenim. Start je ob 7. uri zjutraj na Dolenjski cesti pred kolodvorom. Cilj pa pred hotelom »Beograd« približno ob 11. uri.

Vodstvo kluba kolezarijev in motociklistov »Iirija« javlja, da se bode nahajala glavna kontrola ob priliki jubilejne kolezarske dirke na Kongresnem trgu pred godbenim paviljonom ter dospelo prvi dirkači okrog 9.15 do 9.30 dopoldne. Slavno občinstvo se naproša, da se v sledečih ulicah: Karlovska cesta, Florjanska ulica, Sv. Jakoba trg, Colzoza, Emsonka cesta, Vego-va, Šelenburgova ulica, Dunalska, Gospo-svetska in Celovška cesta, blagovolj pokoravati rediteljem ter s tem pripomoči do čim gladkejšega prehoda skozi mesto. Istotako se skozi mesto vozi strogo po cestnem policijskem redu. S. K. »Primorje« in S. K. »Iirija« se naprošajo, da stavilo nekoliko svojih članov na razpolago za vzdrževanje reditstva v mestu. S. K. »Jadrans« za vzdrževanje reda pri prehodu skozi Šiško. Imenovani klubi so naprošeni, da pošljejo svojega delegata na sestanek, ki se vrši danes v torek ob 7.30 na vrtu restavracije »Novi svet«.

— Klub kolezarijev in motociklistov »Iirija« v Ljubljani. Povodom Jubilejne medkubuske dirke se vrši danes v torek ob 20. uri pozdravni večer na čast došlim kolezarijem in sportnikom iz Hrvatske na vrtu restavracije »Novi svet«. Darila za dirko so izpostavljena v konfekcijski trgovini gosp. Drago Gorupa v Prešernovi ulici.

— Običajne in posebno dolge valjčke z večletnim lantvom »STOLWER«, zastopstvo Ljubljana, Šelenburgova ulica 6-I.

Izpred sodišča.

RAZJARJEN SLADOLEDAR

Radosavljevič se je spril z nekim kole-sarjem, ki se je pritožil, da je dobil pre malo sladoleda. Obmetala sta se najprej s sladoledom, nato pa je kolezar strgal sladoledarju s kolesom hlače. Ker je krivica kaznovala je policija po takozvanem starem avstrijskem »Priigelpatent« se je sodnik s tem zadovoljil.

NOVE HLAČE.

Tovarniški pes-čuvaj, ki ga spuste na dvorišče le, ko oddajo vsi delavci, je zalotil 18letnega dečka, ki je zabredel na dvorišče in mu pomiril hlače. Kljub temu, da je dečko sam zakrivil nezgodo, mu je zastopnik »Strojnih tovarn in livarn«, da se izogne nadaljni zamudi časa, plačal 120 dinarjev, katere je dečko radostno vtaknil v žep in podpisal spravo.

Dopisi.

— Slovenska Bistrica. Ko se je v nedeljo na večer vračal g. Josip Hofman, ravnatelj tukajšnje tovarne za baker s svojim avtomobilom iz nekega izleta iz Ptuj, se je istemu tik pred prvo gostilno na obrežju prigradila skoraj grozna nesreča, ki bi bila lahko zahtevala človeške žrtve. Kljub temu, da je imenovan ki je opazil, da se mu bliža voz s plaščimi se konji takoj ustavil avtomobil, so se isti z vso silo zagnali z vozom vred proti njemu in prišli s prednjimi nogami skozi šipo v sedež za soferja. Le prisotnosti duha g. Hofmana in njegove so-proke, ki sta skočila v zadnjem trenutku iz avtomobila se je zahvaliti, da nista kakor g. Walland, ki je sedel s svojo družino v zadnjih sedežih, postali žrtve nesreče. Voz s konji vred je last tujske občine. Voznik je bil bale vinen. — V ponedeljek je obhajal tukajšnji sodniški poduradnik g. Blaž Meško s svojo soprogo Antonijo Meško srebrno poroko. Ob tej priliki je priredil imenovan svojim znanec pri g. Urbanc v Kovačji vasi prijateljski večer. — Prostovaljno gasilno društvo v Šmartnem na Pohorju priredi v sredo, dne 15. t. m. veliko ustanovno veselico na vrtu g. Ivana Korena. Ker je čisti dobilek namenjen za nabavo društvenega orodja in je kral lepa razgledna točka je obisk tudi zunanjim gostom najtop-lejše priporočati. — Spodnjepoljskavski dijak priredi v soboto dne 11. t. m. ob 20. uri v hotelu Beograd veseloigre enodejanke: Dmoklejev meč, umor v oglašrski vilici in Die meja? — V torek, dne 14. t. m. istotam in ob istem času kakor tudi 15. t. m. ob 15. uri pa priredi klub naprednih slovenskih akademikov v Celju dramo »Mladost«.

Borzna poročila.

Beograd, 13. avgusta. (Z) Devize. Berlin 0.0020—0.0022, Dunaj 0.1315—0.1331, Bukarešta 42.25—42.50, Zeneva, povpraševanje 1730, London 432.50—432.75, Milan 404.50—405, New York 94.25—94.50, Pariz 536—538, Praga 278—279, Solun 155—160, Sofija 82—84.50. — Valute. Romunski lej 43.75—44.50, češkoslovaške krone 276—278. Zagreb, 13. avgusta. (Z) Devize. Dunaj 0.13175—0.13275, Berlin 0.00225—0.00325, Budimpešta 0.50—0.55, Bukarešta 43—46, Italija 405.50—407, London 434—435, New York, kabel 95—95.50, ček 94—95, Pariz 532.50—537.50, Praga 277.50—279.50, Svica 1725—1730, Varšava 0.04—0.05. — Valute. Dolarji 93—94, avstrijske krone 0.1330—0.1340, češkoslovaške krone 276—0, romunski lej 43—46.

Edmond et Jules de Goncourt:

Renée Mauperin.

(Roman.)

Théophilu Gautierju.

Predgovor nove izdaje.

Ali je Renée Mauperin pravi, dobri naslov za to knjigo? Ali ni naslov La jeune Bourgeoise (mlada buržuazija), katerega sva dala romanu z bratom, ko sva ga naznanila občinstvu, predno sva ga bila dokončala, bolje izražal psihološko analizo sodobne mladine, ki sva jo skušala napisati l. 1864? Sedaj je zares zelo pečno prekrstiti to knjigo. Šele danes morem povedati čitatelju, da je izmišljeno ogrodje, kot ga imajo vsi romani, v tem delu samo stranska stvar.

V resnici sta pisatelja raje kot vse drugo skušala s čim najmanjšo domišljijo naslikati moderno dekle, kot jo je napravila vzgoja s fanti in umetniška vzgoja zadnjih tridesetih let. Pisatelja sta predvsem delala na to, da pokažeta moderno mladeniča, kot ga ustvarja pri odhodu iz srednje šole, od početka vlad kralja Ludovika-Filipa sem, vpliv starih politikov in vladanje parlamentarizma.

Edmond de Goncourt.

24. januarja 1875.

I.

— Vi ne ljubite družbe, gospodična?
— Ne govorite o tem. V družbi se samo dolgočasim... To je vtis, ki ga dela name. Morda je to radi tega, ker nisem imela sreče. Padla sem med resne mladeniče, prijatelje mojega brata, mladeniče prvega reda, kot jih imenujem. Z mladimi

ljudmi se da govoriti samo o zadnjem klavirskem komadu, ki so se ga učili, ali pa o zadnji obleki, ki so jo dobili: pogovor z mojimi sodobniki je silno omejen.

— Vi ostanete menda celo leto na deželi, gospodična?

— O, da, saj smo tako blizu Pariza... Je lepo, kar so igrali zadnje dni v Opéra-Comique? Ali ste videli?

— Da, gospodična, očarujoče... maestria te godbe... Ves Pariz je bil pri prvi predstavi. Povem vam, da hodim samo k premijeram.

— Pomislite, da je to edino gledališče, kamor me vodijo, Opéra-Comique, in pa Théâtre Français... in še tu samo tedaj, če igrajo prvovrstna dela... In meni se pa zdijo ravno ta dela tako dolgočasna! Če pomislim, da ne smem v Palais-Royal!... Igre pa čitam, seveda... Nekaj časa sem se učila na izust »Les Saltimbanques«... Vi greste lahko povsod, vi... vi ste srečni... Zadnjič zvečer smo se kregali s sestro in svakom radi opernega bala... Ali je res nemogoče iti tja?

— Nemogoče, gospodična?... Moj Bog...

— Čujte, če bi bili poročeni, ali bi vedli nanj vašo soprogo... enkrat... da vidi?

— Če bi bil poročen, gospodična, ne bi vedel tja niti...

— Svoje tašče, kaj ne da?... Je to res tako strašno?

— Toda, gospodična, prvič je družba...

— Mešana? Poznam to. Toda to je povsod... Kaj pa la Marche?... Hvala Bogu, družba je tam mešana? Malo čudne dame pijejo šampanjca v kočijah... In bois de Boulogne?... Kako je bedasto, biti mlad človek, ali ne?

— Zakaj pa, gospodična? Meni se nasprotno zdi...

— Rada bi vas tam videla! Okusili bi, kaj je ta stara lajna, ki se ji pravi sposobnost! Poglejte,

mi plešemo, kajne? Ali mislite, da se smemo pogovarjati s plesalcem? Da, ne, ne, da... to je vse! Ves čas samo enozložen pogovor... Tako se spodobi! To je prijetnost našega življenja... In v vseh stvareh je tako... To čakanje je silno spodobno... Jaz res ne vem... Klepetati z osebam svojega spola... In če se vam pripeti nesreča, da jih zapustite in greste v moško družbo... Mama me je radi tega že dovolj kregala! In še ena stvar, ki se nikakor ne spodobi, to je čtivo. Šele zadnji dve leti imam dovoljenje, da čitam podlistke v časniku... Pod naslovom »Razno« pa stojijo zločini, ki jih moram preskočiti: niso dovolj spodobni... Z zabavami, ki so nam dovoljene, je isto. Vse, kar je malo več kot srednomerno, ne sme biti; kar je več kot štirinajst letni komad in svinčnik, postane moda in poza... Glejte, jaz slikam z oljnatimi barvami, moja rodbina je radi tega nesrečna... Smela bi slikati samo cvetlice z vodnimi barvami... Toda tu smo v toku, kajne? Težko je držati se.

To je bil pogovor v stranskem rokavu Seine med la Briche in otokom Saint-Denis.

Dekle in mladenič, ki sta se tako pogovarjala, sta bila v vodi. Trudna sta bila od plavanja in tok ju je bil zanesel, tako sta se prišla za vrvi, ki je pripenjala eno velikih ladij, ki so bile pritrjene ob bregu otoka. Moč vode je oba lahno gugala na koncu napete in tresoče se vrvi. Pogrezala sta se in potem zopet dvigala. Voda je pljuskala ob dekletova prsa, se dvigala v njeni volneni obleki do vratu in ji vrgla od zadaj mal valček, ki je bil trenutek pozneje samo še rosen biser, blesteč se na njenem ušesu. Držala se je malo višje kot mladenič, roke je imela v zraku, pesti pa obrnjene, da je mogla bolje oprijemati se vrvi, hrbet je imela obrnjen proti črnemu lesu ladje. Iz sramežljivosti je neprestano umikala svoje telo pred telesom mladeniča, ki ga je zanašal tok proti njej. V svojem

obešenem in bežečem položaju je bila podobna morskim boginjam, ki jih kiparji stavijo na boke galej. Malo se je tresla, kajti tok jo je premikal in kopelj je bila mrzla in tako je valovala kot voda.

— A, pogledajte naprimer nekaj, kar se ne spodobi, da plavam z vami... Če bi bili v morskem kopališču, bi bilo to vse drugo. Imela bi natančno iste obleke... Šla bi iz kabine, kot sva šla iz hiše... Korakala bi po obali, kot sva korakala po strmem bregu. Bila bi v vodi do sem, kot tu... Valovje bi naju valilo na isti način kot ta tok... Toda nikakor ne bi bila to ista stvar, nikakor ne: voda Seine ni spodobna! Oho, sedaj sem pa postala lačna... In vi?

— Gotovo, gospodična, mislim, da bom delal kosilu čast.

— No, povem vam, jaz jem.

— Kako to, gospodična?

— Ko pride ura obeda, mi izgine vsa poezija. Če bi vedeli, kakšen je moj želodec!... Vi ste v istem klubu kot moj svak?

— Da, gospodična, v istem klubu sem kot g. Davarande.

— Imate mnogo poročenih ljudi v vašem klubu?

— Mnogo, gospodična.

— To je čudno... Ne morem razumeti, zakaj se moški poročijo. Če bi bila mož, se mi zdi, da bi nikoli ne mislila na to, da se poročim...

— Sreča, da ste ženska, gospodična!

— O, da, pogledajte, to je še ena naših nesreč: me ne moremo ostati samice... Toda, ali mi hočete povedati, zakaj se človek vpiše v klub, ko se poroči?

— Toda, gospodična, v Parizu je prvič treba biti član kluba... Vsak moški, ki le nekaj velja... in četudi bi tja zahajal samo kadit.

(Dalje prihodnjik.)

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davščino vred.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg tvornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarntur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! — Zahtečajte oferte in cenike!

Priporočam

svojo bogato zalogo spalnih in jedilnih sob ter raznega novega pohištva. Marija Baumgartner, Celje, Gosposka ulica št. 25.

Posestvo

na Teznu Maribor z hišo (tako) stanovanje) z gospodarskim poslopjem, 5 orolov polja, s pridelki vred, skupaj ali deljeno na prodaj. Ponudbe s priloženo znamko za odgovor pod »Tezno« na Mar-Stan Maribor, Rotovski trg 1.

Strojni inženir.

Veliko industrijsko podjetje išče za vodilno mesto večšega strojnega inženirja, kateri je bil že zaposlen pri strojništvu in železnih konstrukcijah, ki ima dobri odnosi na deželi, ter je razen deželne jezika tudi nemščine popolnoma vešč. Ponudbe pod »Strojni inženir«, na upravo lista.

Priporočila se

konfekcija, krojačnica za dame in gospode po meri, po najmodernejših žurnalih. Cena delu damskih in moških oblek 30—40% ceneje in prvovrstno specijalno delo. Brata Brunskole, Ljubljana, Židovska ul. 5.

Večje posestvo

se prodaja v obrtnem kraju na Gorenjskem ob železnici v neposredni bližini Bleda. Stanovanje takoj na razpolago. V gospodarskem posloju so kletje, ki so sposobne za večjo vinsko trgovino. Dopolni pod: »Posestvo na Gorenjskem« na Aloma Company, anon. družba Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Strojnik,

strojni ključavničar. samostojna moč z dobrih spricvali in 10 letno prakso išče stalno mesto. Ponudbe pod »Strojnik«, na Aloma Comp., anon. družba Ljubljana, Kongresni trg 3.

Družabnik,

inteligenten za posredovalnico, katerega namenava izdati list podjetništva z politiko, se išče s kapitalom Din 50.000. Ponudbe na Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3.

Mesečno sobo

za dva gospoda se takoj odda v Strelški ul. 10/I.

Delovodja

oženjen, izkušen strojni ključavničar z večletno prakso, posebno pri delu na stancah, zanesljiv in trezen išče primerne službe. Ponudbe na zvezo delovodij in industrijskih uradnikov v Ljubljani.

68 orolov vse kulture, 2 uri od postaje krasen gozd in cel živ in mrtev inventar.

Vila enostanovniška, 5 sob, parket, elektrika, park, Maribor, 2.000.000 K.

Skadišča z vilo pri postaji ter tovarne.

Posestva od 3 do 175 orolov tudi z graščino in polnojamnikom.

Graščina v Mariboru z 3 orali parka sposobna za industrijo.

Gostilne, hiše, vila z poslovnim sestvom prodajna sarna Zagorski, Maribor, Barvarska 3.

Zidarski polir

s prakso in stavbni risar se sprejmeta. Ponudbe pod »Točnost« na upravo lista.

Pisalni stroj

že rabljen, dobro ohranjen kupim. Ponudbe pod »Stroj« na upravo lista.

10.000.— K nagrade

kdor mi preskrbi v novi hiši mesto hišnice. Naslov v upravi lista.

Posojilo

100.000 Din se išče na novogradeno vilo. — Ponudbe pod »Sigurno«, na upravo lista.

Sobo

meblirano, veliko, s tremi posteljami iščem s 1. septembrom. Plača postranska stvar. Naslov v upravi lista.

Prodajam takoj

2 žimnici, 1 posteljo, 1 otroško posteljo, 50 parov namiznega orodja, 50 vrčkov, umivalni servis, kompletno krstno opravilo in 120 let star namizni prt. Belgijška vojašnica I. Objekt Burger.

Prevzajem

takoj gostilno na račun v mestu, dam 10.000.— Din kavojce. Ponudbe pod »Kavojca« na upravo lista.

Koliko

stane en mali oglas? Do 20 besed 5 Din, vsaka nadaljna beseda 25 para, tako si lahko izračunaš sam kaj stane tvoj mali oglas.

Državni uradnik

išče dela za popoldneve. Ponudbe pod »Nujno«, na upravo lista.

Ročni voziček

za težo 300 — 400 kg, dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe pod »Voziček«, na upravo lista.

Psi!

Higijenične gume, irigatorje in trajna srebrna sredstva za dame vržite med staro šaro, ter naročite najnovejšo gotovo in trajno sredstvo, katero Vas ob enem zavaruje pred boleznimi. Nov, majhen, ekonomičen in praktičen izum za gospode in dame, tudi za potovanje. Tajnost pošiljate strogo zadržano. Naročila s 35 din, v kolekih vnaprej pod šifro. »Brez vsake skrbi na upravo lista.«

Kompanjona

za novo tovarno v večjem mestu Slovenije, s kapitalom din. 500.000.— se sprejme. Jako dobičkanosno, brezkonkurenčno podjetje. Lastno tovarniško poslopje z vsemi stroji dogotovljeno. Ponude pod »Nova tovarna«, na Aloma Company, anon. družba Ljubljana, Kongresni trg 3.

Za naše malčke!

Najcenejše in najhvaležnejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spajajočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za porbarvanje z akvarel-barvam ali pastel-barvniki Din 4.—

Črnpeter

steroznan, vesela družabna igra za zimске večere. 1 igra Din 4.—

Vse se dobi v

„Zvezni tiskarni“

in knjigarni

v Ljubljani, Marijin trg 8.

„MOJMIR“

Kreditna in stavbna zadruga Maribor, Rotovski trg št. 1

rabi stavbišča, stavbni material in stavbne delavce za Maribor, Celje, Ljubljana.

Pojasnila daje

WIENER MESSE, WIEN VII.,

ter častno zastopstvo v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Turjaški trg št. 4.

Stavbenik

Rud. Ročak

v Trbovljah

izvršuje vsa

stavbna dela.

And. Jakil, tovarna kož in čevljev d. d.

prodajalna Ljubljana, Poljanska c. 13.

Znižane cene

Solidno blago!!

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, govedjega boksa in rjave kravine.

Lekarnar Dr. Gabrijel Piccoli

Stalne cene pod svetovno pariteto ob največji izbiri nudi za vse vrste blaga

V. mednarodni dunajski semenj (od 2.-8. sept. 1923)

Pojasnila daje

WIENER MESSE, WIEN VII.,

ter častno zastopstvo v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Turjaški trg št. 4.

Oglašujte vedno v „Jutranjih Novostih“!

Naznanilo, priporočilo in zahvala.

Centenemu občinstvu v mestu in na deželi najljudneje sporočava, da sva najino že mnogo let obstoječo, dobroznano kavnarno „LEON“ preselila s Starega trga št. 30 v Ljubljani

v Kolodvorsko ulico šte. 29 v lastno hišo

kjer bodeva nudila p. n. obiskovalcem pristna dolenjska, bizeljska in ljutomerska vina ter vedno sveže pivo. — Dobe se vsak čas okusna gorka in mrzla jedila iz renomirane kuhinje v največji izbiri in po nizkih cenah. — Po potrebi tudi špecijalitete. — Solidna, točna postrežba. — Moderni, udobni prostori. — Prijetna zabava. — Vse cenj. goste in prijatelje, katerim se najtopleje zahvaljujemo za dosedanj številni obisk, blagonaklonjenost in zaupanje, prosimo, da nama isto ohranijo tudi v prihodnje, ter se priporočava

z odličnim spoštovanjem

Leon in Fani Pogačnik, lastnika.

Izdaja in tiska »Zvezna tiskarna in knjigarna« v Ljubljani.

Prvovrstno

Vino - pivo

Jestvine

Kava - čaj

Cokolada

Likerji